

متن پرسش

با سلام و عرض احترام: با توجه به مبانی وجود ذهنی در کتاب بدایه الحکمه آیا می توان در یک بررسی انتقادی تمایز میان پاسخهای مختلف به ایراد وجود ذهنی را بررسی کرد؛ با فرض اولیه این که همه یا بخش قابل توجهی از این پاسخها قابل بازگشت به یکدیگر هستند؛ آیا تحت شرایطی این کار امکانپذیر است؟ چه شرایطی برای این بازگشت پذیری باید برقرار باشد؟ پیشاپیش از پاسخگویی شما کمال تشکر را دارم.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: آنچه در موضوع وجود ذهنی باید مدّ نظر قرار گرفت این است که نفس انسان با روبه‌رو شدن با وجود خارجی، مستعد می‌شود تا صورتی مطابق صورت موجود خارجی در خود ابداع کند که آن از جنس علم است و انسان این امر را برای خود بدیهی می‌داند که آنچه از وجود خارجی در نزد خود دارد، علمی است از معلوم خارجی، وگرنه گرفتار شکاکیت خواهد شد. با این فرض و با این تبیین، دیگر جایی برای آن شبهه‌ها و جواب به آن شبهه‌ها نمی‌ماند. موفق باشید